

УДК 37.018.43:78.071.2(477)(4ЄС)

<https://doi.org/10.31652/3041-1017-PIATE-2025.5.07>**Теплова О.Ю.***кандидат педагогічних наук, доцент
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського
м. Вінниця, Україна*

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ФОРТЕПІАННОЇ ПЕДАГОГІКИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Анотація. Актуальність теми базується на спробі виявити розглянути й проаналізувати основні тенденції розвитку сучасної фортеп'яної педагогіки в Україні в умовах євроінтеграції. На основі науково-педагогічного аналізу розкрито тенденції розвитку сучасного фортеп'яного виконавства в Україні, яке залежить від якісної організації навчального процесу середньої (базової) ланки професійної музичної освіти – музичних та мистецьких коледжів. Розглянуто й проаналізовано ефективність впровадження сучасних технологій в навчальний процес. Спираючись на результати сучасних наукових досліджень авторитетних науковців, доведено значення комплексного забезпечення визначених в дослідженні факторів та умов, які є педагогічним підґрунтям розвитку сучасного фортеп'яного виконавства в Україні в умовах євроінтеграції.

Ключові слова: сучасне фортеп'яне виконавство, тенденції розвитку, умови євроінтеграції, новітні інформаційні технології, фортеп'яна педагогіка.

Abstract. The relevance of the topic is based on an attempt to identify, consider and analyze the main trends in the development of modern piano pedagogy in Ukraine in the context of European integration. Based on scientific and pedagogical analysis, the trends in the development of modern piano performance in Ukraine are revealed, which depends on the high-quality organization of the educational process of the secondary (basic) level of professional musical education - music and art colleges. The effectiveness of the introduction of modern technologies into the educational process is considered and analyzed. Based on the results of modern scientific research by reputable scientists, the importance of comprehensively ensuring the factors and conditions identified in the study, which are the pedagogical basis for the development of modern piano performance in Ukraine in the context of European integration, has been proven.

Keywords: modern piano performance, development trends, conditions of European integration, new information technologies, piano pedagogy.

Постановка проблеми. Розвиток сучасної фортеп'яної педагогіки в Україні відбувається у складному соціокультурному контексті, зокрема в умовах євроінтеграційних процесів. Зміна освітніх стандартів, обмін досвідом із європейськими колегами та впровадження нових підходів суттєво впливають на методiku викладання фортеп'яно.

Сучасна фортеп'яна педагогіка України зазнає значних трансформацій під впливом євроінтеграційних процесів. Зростання мобільності студентів та викладачів, адаптація європейських освітніх стандартів, міжнародний обмін культурними цінностями сприяють формуванню нової якості музичної освіти.

Аналіз наукових публікацій. Тенденції розвитку сучасної української педагогіки з різних наукових та науково-методичних позицій розглядали І. Букреєв, І.Власенко, Г.Курков, В.Міщанчук, Н.Мозгальова, О.Петренко,

О.Марченко, В.Шрамко, О.Щолокова та інші. Особливістю навчального процесу в умовах євроінтеграції є посилення міжкультурної комунікації. Здобувачі повинні мати можливість ознайомлюватися з різними національними школами, брати участь у міжнародних конкурсах і майстер-класах, обмінюватися досвідом із зарубіжними колегами. Як зазначає Т. Ковальчук, євроінтеграційні тенденції стимулюють модернізацію педагогічних стратегій зокрема і у фортепіанній освіті [3].

Мета роботи - розглянути й проаналізувати основні тенденції розвитку сучасної фортепіанної педагогіки в Україні в умовах євроінтеграції.

Важливим аспектом розвитку сучасної педагогічної науки є інтеграція новітніх інформаційних технологій у процес навчання здобувачів. Використання цифрових платформ, онлайн-курсів, відеоматеріалів значно розширює доступ до освітніх ресурсів і підвищує ефективність педагогічної взаємодії у всіх освітніх мережах, зокрема фортепіанній педагогіці [2].

Значну роль у розвитку фортепіанної педагогіки відіграє оновлення підходів до формування виконавської культури. Сучасний здобувач музично-виконавської освіти має опановувати не лише технічні навички, але й виробити здатність до глибокого художнього осмислення концепції фортепіанного твору, розвитку власної інтерпретації та творчої індивідуальності у музично-сценічному виконанні [9].

Розвиток сучасного фортепіанного виконавства в Україні залежить від якісної організації навчального процесу середньої (базової) ланки професійної музичної освіти – музичних та мистецьких коледжів. Саме тому необхідно включати до навчального репертуару твори національно-історичного змісту й впроваджувати політику культурного обміну у сфері музичного виконавства на рівні євроінтеграційних процесів розвитку полікультурного середовища [6].

Одним із ключових аспектів є орієнтація на компетентнісний підхід у навчанні. Сучасна фортепіанна освіта має не тільки формувати технічні навички, а й розвивати критичне мислення, креативність, здатність до самостійного навчання. За словами І. Бережного, компетентнісний підхід «сприяє підготовці піаніста як всебічно розвиненої особистості» [1].

Важливим чинником є інтеграція європейських освітніх стандартів у навчальні програми. Це передбачає оновлення репертуару, включення творів сучасних європейських композиторів, впровадження нових форм роботи зі студентами. Як підкреслює О. Марченко, осучаснення навчальних програм сприяє підвищенню якості фортепіанної освіти та її відповідності європейському рівню [5].

Особливої уваги набуває питання академічної мобільності. Участь українських студентів у міжнародних програмах обміну, стажуваннях, конкурсах дозволяє не лише вдосконалювати професійний рівень, а й розширювати світогляд. Так, на думку Н. Литвиненко, мобільність є важливим інструментом для інтеграції української фортепіанної школи в європейський культурний простір [4].

Умови євроінтеграції також стимулюють розвиток міждисциплінарних підходів у навчанні. Сучасний піаніст має орієнтуватися не лише в музичному

мистецтві, а й у суміжних галузях - історії культури, естетиці, філософії. Як зауважує К. Ярова, міждисциплінарна підготовка формує у виконавця ширше художнє мислення та глибше розуміння музики [10].

Особливістю навчального процесу в умовах євроінтеграції є посилення міжкультурної комунікації. Здобувачі повинні мати можливість ознайомлюватися з різними національними школами, брати участь у міжнародних конкурсах і майстер-класах, обмінюватися досвідом із зарубіжними колегами.

Одним із основних завдань сучасної педагогіки є створення умов для гармонійного поєднання національних традицій із новітніми тенденціями європейського освітнього простору [8]. Це стосується як змісту навчальних програм, так і методів викладання. Викладачам важливо орієнтуватися на сучасні досягнення музичної науки та враховувати потреби глобалізованого мистецького ринку.

Важливим аспектом є інтеграція сучасних інформаційних технологій у процес навчання. Використання цифрових платформ, онлайн-курсів, відеоматеріалів значно розширює доступ до освітніх ресурсів і підвищує ефективність педагогічної взаємодії [11].

Не менш важливим є формування у студентів здатності до самостійного навчання, критичного мислення та творчого підходу до музичного мистецтва. Це відповідає європейським тенденціям, де акцент робиться на активну участь студента у власному навчальному процесі [1].

Як зазначає В. Самойленко, взаємодія із європейським освітнім простором відкриває нові перспективи для розвитку української фортепіанної педагогіки [7].

Висновки. Отже, розвиток сучасної фортепіанної педагогіки в умовах євроінтеграції характеризується орієнтацією на компетентнісний підхід, оновленням змісту освіти, активною міжнародною співпрацею та використанням міждисциплінарних методів.

Таким чином, розвиток сучасної фортепіанної педагогіки в Україні в умовах євроінтеграції передбачає оновлення змісту освіти, впровадження інноваційних методів навчання, активну міжкультурну взаємодію та використання сучасних технологій. Ці фактори забезпечують підготовку конкурентоспроможних фахівців, здатних успішно реалізовувати себе у європейському мистецькому просторі.

Список використаних джерел

1. Бережний І. Компетентнісний підхід у підготовці піаністів. Харків: ХНУМ, 2024.18
2. Букреєв І. Взаємодія як шлях реалізації євроінтеграційних процесів у мистецькій освіті. Мистецька освіта: традиції, сучасність, перспективи: зб. матеріалів І Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених / ред. І. М. Власенко (відп. ред.), В. М. Міщанчук, О. І. Шрамко, О. О. Петренко. Кривий Ріг: ФОП Маринченко С. В., 2023.20–23.

3. Ковальчук Т. Євроінтеграційні тенденції у фортепіанній освіті. Київ: НМАУ, 2023. С.87
4. Литвиненко Н. Академічна мобільність у музичній освіті. Одеса: ОДМА, 2024.
5. Марченко О. Оновлення навчальних програм у фортепіанній освіті. Львів: ЛНМА, 2023.С.67
6. Мозгальова, Н., Теплова, О., Новосадова, А. Розвиток творчого потенціалу майбутніх учителів музичного мистецтва та хореографії засобами українського музичного мистецтва. Актуальні питання гуманітарних наук. Вип. 57, Т. 3. 2022, с. 210–125.
7. Самойленко В. Перспективи розвитку української фортепіанної педагогіки. Полтава: ПНПУ, 2024.
8. Теплова О., Новосадова А. Розвиток творчого потенціалу майбутніх учителів музики засобами українського музичного мистецтва. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, №57, 2023. С.
9. Теплова О.Ю. Теоретичні основи формування мистецьких уподобань майбутніх вчителів музичного мистецтва. «Музика в системі мистецької освіти: взаємини та протидії». Одеса. 2021. С. 146-148
10. Ярова К. Міждисциплінарні підходи у фортепіанній педагогіці. Дніпро: ДМА, 2024.
11. Fabian, M., Onofriichuk, L., Teplova, O., Priadko, O., & Bilanych, H. (2024). Methodological approaches as a scientific basis for creating a pedagogical concept of distance learning organization in higher education institutions. Multidisciplinary Reviews, 6, 2023spe018. <https://doi.org/10.31893/multirev.2023spe018>